

Karolína Krajčová: „*Ani smrti se nebudem bát*“ (motivy přírody a smrti v dramatech
Srpnová neděle a Křišťálová noc)

Diplomantka si zvolila za téma své bakalářské diplomové práce analýzu motivů smrti a přírody ve dvou dramatech Františka Hrubína. Její zájem o tohoto autora je širší, o čemž svědčí kapitoly předcházející analýzám vybraných her. V nich se snaží vsadit tato díla do kontextu ostatní Hrubínovy tvorby. Je patrné, že je jí blízká Hrubínova poezie, v níž nachází paralely k vybraným motivům smrti a přírody.

V úvodní kapitole diplomantka definuje svá metodologická východiska. Rozkročeno má do široka, o čemž svědčí množství odkazů na probádanou literaturu. Zde by bylo možné včlenit některé poznámky do hlavního textu (např. poznámka č. 8, ve které definuje východisko svého výzkumu). V následujících kapitolách poukazuje na spřízněnost obou Hrubínových her s čechovovskou a ibsenovskou dramatikou a na nalezené existencialistické motivy. Rovněž se věnuje procesu vzniku her v dramaturgické dílně O. Krejčí a K. Krause v Národním divadle. V těchto kapitolách často odkazuje na Hrubínovu poezii, přičemž by mnohdy bylo výhodnější obsáhlé citace nahradit věcným výkladovým textem.

Již tyto úvodní kapitoly vykazují rysy, které se opakují v celé práci. Jsou jimi chybějící struktura textu a mísení témat. Například v kapitole „Právě to padá na Hirošimu“ se čtenář dočte o motivech smrti v Hrubínově poezii, kontextu české dramatiky 50. let, dramatice Josefa Topola, dramaturgické dílně Krejčí a Krause, scénografickém řešení *Srpnové neděle* nebo Hrubínových hrách *Oldřich a Božena* a *Kráska a zvíře*. Je patrné, že diplomantka je zde ve vleku témat, od kterých se jí nedaří získat patřičný odstup. Podobné mísení nalezneme v kapitole *Groteskní Ofélie?*, ve které by hlavním tématem měl zůstat postava Mixové. Kapitola je však protkána dalšími tématy, jež by měly být umístěny jinde: popis dějové linky hry, popis charakterů postav starší generace (Moráka, Vachových, Poštmistra). Srovnání Hrubínovy Mixové se Shakespearovou Ofélií pak čtenář musí z textu doslova vylovit.

Je zřejmé, že diplomantka volí zavádějící perspektivu, když se snaží přes motivický rozbor postav poukazovat na Hrubínem použité motivy smrti. Nutí ji to zmiňovat motivy opakovaně a tím je nezáměrně banalizuje. Mnohem výhodnější by bylo perspektivu převrátit, zvolit si daný motiv za východisko analýzy a sledovat, jak se promítá do chování a promluv postav. Tento postup by byl jistě bližší i lyrickému naturelu Hrubína dramatika. Stejný postup jako u

Srpnové neděle volí i při analýze motivů smrti ve hře *Křišťálová noc*. Zároveň je u analýz obou her potlačeno sledování přírodních motivů.

Námítky a výhrady:

Zestátnění cukrárny nelze přičítat k násilným kolektivizacím (str. 33). Kolektivizace se týkala zemědělců, zatímco cukrář byl živnostník. Nesrozumitelný mi zůstal obrat „vytváří impresionistický nádech“ (str. 23). Diplomantka se evidentně nedokáže popasovat se jmény ruských dramatiků: opakovaně se objevuje v textu varianta Gončarov (str. 10 a 27), dvakrát chybné skloňování „Gončárovo Oblomov“ a „Čechovovo Ivanov“ (obojí str. 27). Více jak problematické považuji řazení titulů v Seznamu použité literatury, k němuž jsem nenašla klíč. Běžně používané abecední řazení autorů považuji za vstřícnost vůči čtenářům. Nevím, proč diplomantka nevěnovala pozornost novější publikaci *Dějiny české literatury* (ed. Pavel Janoušek, 2007 – 2008) a proč alespoň nezmiňuje všechny diplomové práce věnované danému tématu (chybí např. práce Josefa Hermana vypracovaná na FF UK). V kapitole věnující se existencialistickým motivům obou her (*Z očí do očí nicotě*) se autorka nejvíce opírá o publikaci Jerzy Kossaka z roku 1978. Nerozumím tomuto zastaralému výběru. Vhodnější by bylo pracovat s literaturou vydanou po roce 1989, jak to činí s Černého *Prvním a druhým sešitem o existencialismu*, a rovněž s literaturou, která vycházela do roku 1968, respektive 1970. Žánrové uchopení, o které se diplomantka poněkud marně pokouší, by bylo snadnější po přečtení statě Jana Grossmana *Básnické drama a básnické divadlo* z roku 1958. Za velmi problematické považuji nepřesné a zavádějící bibliografické odkazy. Není z nich zřetelné, kdo je autorem knihy a kdo autorem doprovodných textů jako jsou předmluvy a doslovy. Poznámkový aparát se tak stává takřka metaforickým obrazem nedostatečné struktury celé diplomové práce.

Přes uvedené výhrady práci doporučuji k obhajobě.

Otázka pro diplomantku:

Mohla byste shrnout, jaké hlavní přírodní motivy se vyskytují v obou hrách a poukázat na to, v čem se shodují a v čem se liší?

Praha, 8. 6. 2016

Mgr. Martina Musilová, Ph.D.